

Järva Vallavalitsus
info@jarva.ee
Pikk tn 56
73301, Järva maakond, Järva vald,
Järva-Jaani alev

Teie 24.10.2024 nr 7-1/2024/21-1

Meie 03.12.2024 nr 7.2-1/24/20028-3

Järva valla tuuleparkide eriplaneeringu eelvaliku otsuse eelnõu ja KSH esimese etapi aruande kooskõlastamata jätmine

Olete taotlenud planeerimisseaduse § 105 alusel kooskõlastust Järva valla tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõule ja eriplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) esimese etapi aruandele.

Esitasime ettepanekud Järva valla tuuleparkide eriplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH programmi kohta (edaspidi *seisukohad*) 15.05.2023 kirjas nr 7.2-1/23/7871-2.

Järva vallas on tänase seisuga selgunud üheksa tuuleparkide arendamiseks sobivat tuuleala. Seitsmel eelvalikualal (TU1; TU3; TU6; TU7, TU8, TU10 ja TU13) taotletakse ala edasi arendamist projekteerimistingimustega ning kahel eelvalikualal (TU5 ja TU11) eriplaneeringu jätkamist II etapi ehk detailse lahenduse koostamisega.

Oleme kooskõlastamiseks esitatud Järva valla kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku vallavolikogu otsuse eelnõuga (edaspidi *eelnõu*), sh keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruandega tutvunud ning esitame järgnevad märkused.

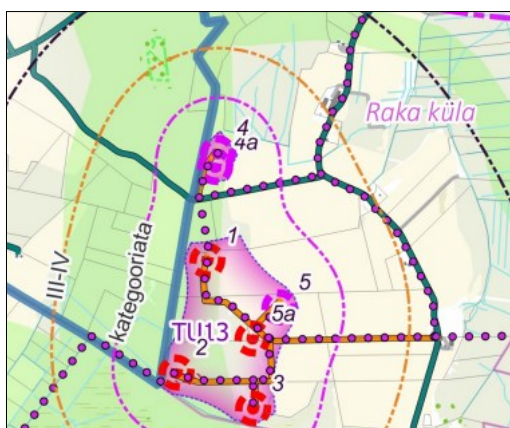
1. Seisukohtade punkti 2.1. kohaselt tuli arvestada teemaplaneeringu „Põhimaantee nr 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa trassi asukoha täpsustamine km 92,0-183,0“ kohase maantee rajamisega. Vähemalt kuni teemaplaneeringuga kavandatud tee ehitusprojekti valmimiseni tuleb tuulikute kaugust teest arvestada teemaplaneeringus toodud tee ja teekaitsevööndi ala piirist. Tee ehitusprojekt on koostamisel, kuid ei ole veel valminud. Teemaplaneeringu kohaselt tuli liiklusohutusest tulenevalt elektrit tootvate tuulikute võimsusega üle 0,2 MW ja masti kõrgusega üle 30 m kavandamiseks I klassi maanteele lähemale kui kaks kilomeetrit, taotlema Maanteeameti (nüüd *Transpordiamet*) nõusolek. Eelnõus kavandatud tuulikud on võimsusega üle 0,2 MW ja masti kõrgusega üle 30 m.
2. Planeeringu koostajale 13.02.2024 ning Vindir esindajale Mario Raestikule ja planeeringu koostajale 28.02.2024 ja 11.03.2024 saadetud e-kirjades selgitasime Transpordiameti nõudeid. 11.03.2024 e-kirjas olime seisukohal, et „*tuulikute rajamisel peab arvestama teemaplaneeringus toodud tuuliku kaugusega 2 km teemaplaneeringu kohase tee ja teekaitsevööndi ala piirist ehk siis teie poolt soovitud asukohta tuuliku(te) paigaldamiseks me nõusolekut ei anna*“. Tuulikute lähemale kavandamist olime nõus kaaluma peale seda, kui ekspertide poolt on koostatud asjakohased ja kohapõhised uuringud eesmärgiga selgitada välja

tuulikute minimaalne kaugus ökodukti suudmest või kaitsevööndist. Kuna eriplaneeringuga kavandatakse uusi rajatise, siis oli eriplaneeringu KSH-s vajalik hinnata ka planeeritavate rajatiste (tuulikute) mõju rohekoridori projekteeritud ökodukti toimivusele. Olime seisukohal, et teemaplaneeringu maakasutustingimused on konkreetsed ja selgelt sõnastatud ega näinud võimalusi rohevõrgustiku alal teemaplaneeringus sätestatud nõuete leevendamiseks või teemaplaneeringu muutmiseks.

3. Kooskõlastamiseks esitatud eelnõus on teemaplaneeringus toodud tee ja teekaitsevööndi alale lähemale kui 2 km kavandatud järgnevad tuulikud:
 - 3.1. tuulikute alal TU3.1 kõik kolm tuulik, sealhulgas kaks tuulik rohevõrgustiku alal;
 - 3.2. alal TU3.2 kõik tuulikud (juhime tähelepanu sellele, et joonisel 2 näidatud tuuliku Transpordiametiga kooskõlastamise vajaduse piiri asukoht ei ole korrektne);
 - 3.3. alal TU7 tuulik 2.
4. KSH esimese etapi aruandes (edaspidi aruanne) on osas 4.1.1.3 välja toodud, et „*tuulepargi rajamine eeldab tuulikute ehitusaladelt ja tuulepargiga seotud infrastruktuuri alustelt aladelt metsa raadamist*“. Ökoduktide lähedal asuval rohevõrgustike aladel võib see halvendada rohevõrgustiku ning seeläbi ka ökodukti toimivust. Meile teadaolevalt on kõik omavalitsused, kelle territooriumil paiknevad ökoduktid, kehtestanud üldplaneeringutes metsa raadamise keelu ökodukti suudmealade piiranguvööndis (raadius 500 m) ning sama taotleb Kliimaministerium ehitusseadustiku muutmiseks.
5. Aruande osa 4.1.1.5 kohaselt on planeeringuga lubatav tuuliku asukoha edasine täpsustamisruum 50 m. Planeeringus peab olema välistatud, et tuuliku asukoha nihkumisel on uus asukoht vastuolus teemaplaneeringus või kliimaministri määruse „Tee projekteerimise normid“ (edaspidi *normid*) § 63 lõikes 5 toodud nõuetega. Palume eelnõud täiendada.
6. Aruande osas 4.1.5 on hinnatud mõju rohevõrgustikule, sh loomade elupaikade sidususele. Mõjude hindamisel on lähtutud Järva maakonnaplaneeringu ja koostatava Järva valla üldplaneeringu tingimustest ning määratud rohevõrgustiku paiknemisest, koosmõju ja võimalike konfliktisituatsioonide hindamisel on lähtutud ka teemaplaneeringust. Aruande kohaselt põhjustavad tuulepargid „*siiski rohevõrgustiku killustumist (nt rändetõkkeid linnustiku ja nahkhiirte jaoks ning elupaigamuutused suurulukitele) ja mõju roheline võrgustiku säilimisele ja toimimisele on seega negatiivne*“. Aruande osa 4.1.5.2 kohaselt võib mõjusid metsloomadele „*pidada eelkõige negatiivseks ja oluliseks sellistel juhtudel, kui rajatise paigutatakse piirkonda, mida peetakse mõne populatsiooni puhul oluliseks ning mille kadu hakkaks piirama liigi arvukust. Samuti kui tuulepark hakkaks mõjutama kriitilisi liikumiskoridore. Seega on väga oluline vältida rohevõrgustiku koridoride olulist killustumist ning täiendavalt võib osutada vajalikuks põhiliste ulukite koondumispaikade uuring rohevõrgustike aladel.*“ Aruandes on välja toodud, et herbivoorid nagu metskits ja halljänes väldivad nii tuulikute lähialasid kui ka puhvertsooni (700 m) ning selle tõenäoliseks põhjuseks on tuulikute poolt emiteeritav müra. Joonisel 2 on alal TU3.1 tuulikute 1 ja 2 vahe ca 1,1 km, tuulikute vahele jääb ligikaudu sama lai rohekoridor. Aruande kohaselt tuleb minimaalselt tagada 700 m laiune takistustevaba koridor ökodukti ja tugiala vahel, et tuulikud ei halvendaks ökodukti toimivust. Arvestades eelpool nimetatud tuulikute puhvertsoone (700+700 m), mida loomad väldivad, ei ole võimalik tagada lisaks 700 m laiust koridori tuulikute puhvertsoonide vahel, mis tagaks ökodukti toimivuse.
7. Aruandest ja eelnõust ei selgu, kas alal TU7 on üldplaneeringu kohase rohevõrgustikuga kattuv väljaulatav osa jäetud asukohavalikualast välja või mitte. Jääb arusaamatuks, kas ja kuidas on leevendava tingimusega üldplaneeringus ja eriplaneeringus arvestatud. Palume eelnõud täiendada.
8. Eelvaliku joonistele kanda suurulukite läbipääsu piiranguvöönd, analoogselt vastuvõetud Järva valla üldplaneeringusse kantud vööndile.

9. Lähtudes eelnevast ning tagamaks liiklusohutust ja ökodukti toimivust, ei nõustu Transpordiamet tuulikute kavandamisega teemaplaneeringus toodud tee ja teekaitsevööndi ala piirile lähemale kui kaks kilomeetrit (alad TU3.1 ja TU3.2). Ökodukti kui väga kallist investeeringut ei ole mõtet teha, kui see toimima (ulukid ökodukti kasutama) ei hakka ning seetõttu suureneb liiklusohut teedel.
10. KSH aruande joonisel 2 on tuuliku kõrgus kuni 290 m, tekstis 270 m. Ühtlustada joonised ja tekst.
11. Raka külas on alal TU13 tuulik nr 4 riigiteest 15204 Käravete-Raka tee kavandatud ca 200 m kaugusele. Kliimaministri määruse „Tee projekteerimise normid“ § 63 lg 5 kohaselt määratakse elektrituuliku vähim kaugus teekatte servast valemiga $L = (H + 0,5D)$, kus L on tuuliku vähim kaugus teekatte servast meetrites, H on tuuliku masti kõrgus meetrites ja D on tuuliku rootori või tiiviku diameeter meetrites. Normides erisusi ega otsustaja kaalutlusruumi ei ole. Palume tuuliku kaugus viia määruuses toodud nõudega kooskõlla.

12. Planeeringu eelnõu joonistel, leppemärkide selgituses on osade tuulikute puhul näidatud „põhimõtteline elektrituuliku asukoht, kus on vajalik täiendav nõusolek läheduses paikneva hoone või tee omanikult“. Planeerimisseaduse § 95¹ lõike 1 kohaselt võib KOV tuuleparki kavandava eriplaneeringu koostamisel loobuda detailse lahenduse koostamisest ja kehtestada planeeringu asukoha eelvaliku otsuse alusel, kui puuduvad välistavad tegurid tuulepargi edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega ning asukoha eelvaliku otsuses on toodud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused. Sisuliselt antakse

eelvaliku otsuse alusel ehitusõigus, mida hakatakse realiseerima projekteerimistingimustega. Planeering on konkreetse maa-ala kohta koostatav terviklik ruumilahendus, millega määratakse seaduses sätestatud juhtudel maakasutus- ja ehitustingimused. Olukord, kus osade ehitiste (tuulikute) puhul jääb eelvaliku otsuses ebaselgeks, kas neid saab tulevikus ehitada või mitte, ei ole hea planeerimispraktika ning võib anda arendaja(te)le ebaõige signaali ehitamise võimalikkuse/mittevõimalikkuse kohta. Riigitee omanikuna oleme seisukohal, et riigiteed puudutavad tingimused (nt teemaplaneeringule vastavus, ökoduktide toimivus) ning tuulikute asukohad peavad olema selgeks räägitud ja üheselt arusaadavad enne planeeringu asukoha eelvaliku otsuse kehtestamist.

Võttes aluseks ehitusseadustiku (EhS) ja planeerimisseaduse (PlanS) jätame otsuse eelnõu ja eriplaneeringu KSH esimese etapi aruande (kirjale lisatud) **kooskõlastamata**.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marek Lind

juhataja

planeerimise osakonna kooskõlastuste üksus

Lisa: 1. otsuse eelnõu, 1 fail
2. Järva EP KSH aruanne_241006.pdf

Marje-Ly Rebas

58581095, Marje-Ly.Rebas@transpordiamet.ee